

Herinneringsreis naar Auschwitz en Birkenau

29 januari 2026

Op donderdag 29 januari 2026, ter gelegenheid van de 81e herdenking van de bevrijding van de vernietigingskampen van Auschwitz, is een delegatie van Defensie naar Polen gereisd voor een herdenkingsreis van uitzonderlijke betekenis. Onder leiding van Minister van Defensie Theo Francken, vergezeld van zijn dochter, maakte deze reis deel uit van het jaarlijkse programma van het War Heritage Institute, dat tot doel heeft leerlingen, militaire kandidaten en kaderleden te confronteren met een van de donkerste bladzijden uit de hedendaagse geschiedenis.

Vier kandidaten en verschillende kaderleden van de KSOO hadden de eer om deel te nemen aan dit bezoek, samen met leerlingen uit het laatste jaar van het secundair onderwijs en hun begeleiders. Het was veel meer dan een officiële reis; het was een moment van bezinning, kennisoverdracht en bewustwording.

De dag begon ruim voor zonsopgang. Terwijl de nacht de KSOO nog omhulde, vertrok de groep naar de militaire basis van Melsbroek. De sfeer was rustig, bijna gedempt. Na een gezamenlijk ontbijt sprak de Minister van Defensie de deelnemers toe en herinnerde hij hen aan de diepe betekenis van deze onderneming: herdenken, niet uit gewoonte, maar uit plicht. Kort daarna vond het instappen plaats aan boord van een A330 MRTT, een symbolisch toestel van Defensie, dat België in enkele uren met Polen verbond.

Bij aankomst maakten de bijtende kou en de ijzige wind meteen indruk. Dit barre weer leek erop te wijzen dat dit geen gewone dag zou worden. Eenmaal in Auschwitz zorgde de organisatie, die van begin tot eind vlekkeloos verliep, ervoor dat iedereen zich volledig op het essentiële kon concentreren. De verplaatsingen verliepen strak, de tijdschema's werden nageleefd en elke etappe verliep met de soberheid en het respect die deze plek vereist.

Het bezoek begon bij Auschwitz I. Verdeeld in groepen en uitgerust met koptelefoons luisterden de deelnemers naar de gedetailleerde uitleg van ervaren gidsen. Hoewel de naam Auschwitz wereldwijd bekend is via boeken, onderwijs, documentaires en getuigenissen, veroorzaakt het betreden van deze plek een schok van een heel andere aard. De stilte die in de barakken heerst, is geen leegte: ze is geladen met de echo van miljoenen levens die op brute wijze werden beëindigd.

De tentoonstellingszalen hebben een diepe indruk achtergelaten. Bergen schoenen, koffers en pannen vertelden het verhaal van de bedrieglijke hoop van degenen aan wie men had voorgespiegeld dat het slechts om een verhuizing ging. De gevangenen waren gedwongen hun naam op hun bagage te schrijven, een wrede illusie van een toekomst die niet bestond. In sommige ruimtes was het maken van foto's verboden, uit respect voor de nagedachtenis van de slachtoffers. Achter glazen wanden getuigden tonnen haar, bij aankomst afgeschoren, van de systematische ontmenselijking die de gedeporteerden was aangedaan. In andere blokken waren de gangen behangen met foto's, gezichten, namen, geboorte- en overlijdensdata, die een brok in de keel veroorzaakten. De glazen urn met de as van de slachtoffers en het bezoek aan de enige nog zichtbare gaskamer, waar nog steeds sporen van lijden op de muren te zien zijn, waren momenten van een bijna onbeschrijfelijke intensiteit.

's Middags bezocht de groep Auschwitz II-Birkenau. De locatie maakt door haar uitgestrektheid een diepe indruk vanwege de onmetelijke omvang van de misdaad. De eindeloze rijen barakken, de spoorlijn die rechtstreeks het hart van het kamp binnenloopt, en de overblijfselen van de gaskamers en crematoria die tijdens de Duitse terugtrekking werden opgeblazen, maken de gruwel bijna onvoorstelbaar. Sommige gebouwen zijn gerestaureerd om de onmenselijke levensomstandigheden in herinnering te brengen: extreme overbevolking, ziekte, gebrek aan hygiëne, constante kou, alomtegenwoordige honger. In Birkenau is het verleden niet alleen zichtbaar, het is voelbaar, bijna tastbaar.

De dag werd afgesloten met een herdenkingsplechtigheid. Drie kandidaten van de KSOO, samen met drie burgerstudenten, legden een bloemenkrans neer bij het herdenkingsmonument. Onder een zwaar, grijs winterhemel herinnerden de toespraken eraan dat, hoe graag men ook wil geloven dat zulke misdaden onmogelijk zijn in onze tijd, de wereld vandaag nog steeds wordt geconfronteerd met haat, uitsluiting en geweld. De herinneringsplicht is dan ook geen blik naar het verleden alleen, maar een actieve inzet voor de toekomst.

Het stilzwijgen tijdens de busrit en de terugvlucht sprak boekdelen. Weinig woorden werden uitgewisseld. Iedereen was verzonken in zijn eigen gedachten, zoekend naar betekenis in wat men had gezien en gevoeld. Voor de deelnemers van de KSOO was deze dag geen formaliteit en geen routine. Het was een rechtstreekse confrontatie met wat nooit vergeten mag worden, en een duidelijke herinnering aan de verantwoordelijkheid van elke generatie: herinneren, doorgeven en waakzaam blijven.

Deze herdenkingsreis zal blijvend in het geheugen gegrift staan als een ervaring vol emotie, reflectie en menselijkheid. Onze oprechte dank gaat uit naar de KSOO, Defensie en het War Heritage Institute voor het mogelijk maken van een bezoek met zo'n diepe herinneringswaarde.

Geschreven door ISM Vanormelingen, Kandidaten ISDT Havelange en ISDT Raes

Voyage commémoratif à Auschwitz et Birkenau

29 janvier 2026

Le jeudi 29 janvier 2026, à l'occasion de la 81e commémoration de la libération des camps d'extermination d'Auschwitz, une délégation de La Défense s'est rendue en Pologne pour un voyage de mémoire d'une portée exceptionnelle. Conduit en présence du ministre de La Défense, Theo Francken, accompagné de sa fille, ce déplacement s'inscrivait dans le cadre du programme annuel organisé par le War Heritage Institute, destiné à confronter élèves, candidats militaires et cadres à l'une des pages les plus sombres de l'histoire contemporaine.

Quatre candidats ainsi que plusieurs cadres de l'ERSO ont eu l'honneur de prendre part à cette visite, aux côtés d'élèves de dernière année de l'enseignement secondaire et de leurs accompagnateurs. Bien plus qu'un déplacement officiel, il s'agissait d'un moment de recueillement, de transmission et de responsabilisation.

La journée a débuté bien avant l'aube. Alors que la nuit enveloppait encore l'ERSO, le groupe a pris la route vers la base militaire de Melsbroek. L'atmosphère était calme, presque feutrée. Après un petit-déjeuner partagé, le Ministre de la Défense s'est adressé aux participants, rappelant le sens profond de cette démarche : se souvenir, non par habitude, mais par devoir. Peu après, l'embarquement a eu lieu à bord d'un A330 MRTT, appareil symbolique de la Défense, qui reliait en quelques heures la Belgique à la Pologne.

À l'arrivée, le froid mordant et le vent glacial ont immédiatement marqué les esprits. Ce climat rigoureux semblait annoncer que cette journée ne serait pas ordinaire. Une fois à Auschwitz, l'organisation, irréprochable du début à la fin, a permis à chacun de se concentrer pleinement sur l'essentiel. Les déplacements étaient précis, les horaires respectés, et chaque étape s'est déroulée avec la sobriété et le respect requis par les lieux.

La visite a commencé par Auschwitz I. Répartis en groupes et équipés de casques audios, les participants ont suivi les explications détaillées de guides expérimentés. Bien que le nom d'Auschwitz soit universellement connu à travers les livres, l'enseignement, les documentaires et les témoignages franchir ses portes provoque un choc d'une tout autre nature. Le silence qui règne dans les baraques n'est pas un vide : il est chargé de l'écho de millions de vies brutalement interrompues.

Les salles d'exposition ont profondément marqué les esprits. Des montagnes de chaussures, de valises, de casseroles racontaient l'espoir trompeur de ceux à qui l'on avait fait croire à une simple réinstallation. Les prisonniers avaient été contraints d'inscrire leur nom sur leurs bagages, illusion

cruelle d'un avenir qui n'existait pas. Dans certaines pièces, toute captation d'images était interdite, par respect pour la mémoire des victimes. Derrière des parois vitrées, des tonnes de cheveux, rasés à l'arrivée, témoignaient de la déshumanisation systématique infligée aux déportés. Dans d'autres blocs, des couloirs tapissés de photographies, visages, noms, dates de naissance et de décès, serraient la gorge. L'urne de verre contenant les cendres de victimes, ainsi que la visite de la seule chambre à gaz encore visible, où subsistent encore des traces de souffrance sur les murs, ont constitué des moments d'une intensité presque indicible.

L'après-midi, le groupe s'est rendu à Auschwitz II-Birkenau. Le site, par son immensité, frappe par la démesure du crime. Les rangées interminables de baraques, la voie ferrée pénétrant directement au coeur du camp, les vestiges des chambres à gaz et des crématoires dynamités

lors de la retraite allemande rendent l'horreur presque inconcevable. Si certaines structures ont été restaurées, c'est pour rappeler les conditions de vie inhumaines : promiscuité extrême, maladies, absence d'hygiène, froid constant, faim omniprésente. À Birkenau, le passé n'est pas seulement visible ; il est palpable, presque tangible.

La journée s'est conclue par une cérémonie commémorative. Trois candidats de l'ERSO, accompagnés de trois étudiants civils, ont procédé au dépôt d'une couronne de fleurs devant le mémorial. Sous un ciel d'hiver gris et lourd, les discours ont rappelé que, si l'on souhaite croire de tels crimes impossibles aujourd'hui, l'actualité mondiale démontre que la haine, l'exclusion et la violence restent des dangers encore bien réels. Le devoir de mémoire n'est donc pas un regard tourné vers le passé, mais un engagement actif pour l'avenir.

Le silence qui régnait dans les bus et durant le vol de retour en disait long. Peu de mots furent échangés. Chacun était plongé dans ses pensées, tentant de donner un sens à ce qu'il venait de voir et ressentir. Pour les participants de l'ERSO, cette journée n'a été ni une formalité ni une routine. Elle a constitué une confrontation directe avec ce qui ne doit jamais être oublié, et un rappel clair de la responsabilité qui incombe à chaque génération : se souvenir, transmettre et veiller.

Cette visite restera gravée comme une expérience profondément marquante, faite d'émotion, de réflexion et d'humanité. Nos remerciements les plus sincères vont à l'ERSO, à la Défense et au War Heritage Institute pour avoir rendu possible un voyage d'une telle portée mémorielle.

Écrit par le 1SM Vanormelingen, Candidats 1SDT Havelange et 1SDT Raes